

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XV. Rstituitio dotis soluto matrimonio, vel illius promissa solutio constante matrimonio, in qua moneta fieri debeat, & juxta cujus temporis valorem. Quid si maritus dotem in certis auri vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

CAPVT XV.

Restitutio dotis soluto matrimonio, aut illius solutio per dotantem promissa, in qua moneta fieri debeat; & ad cuius temporis æstimationem respectus haberi debeat. Quid si maritus dotem in certis aureorum speciebus receperit? Et utrum aureos in auro restituere maritus teneatur, quando capitalia redituum aureorum in auro concepta, & extincta sunt. Quid si dos promissa fuerit in libris, aut alia moneta imaginaria.

S V M M A R I V M.

- 1 Solutio dotis promissa, fieri debet iuxta formam & monetam in contractu matrimonii conventam.
- 2 Restitutio dotis soluto matrimonio fieri debet iuxta valorem monetæ tempore contractus. Intellige ut numeris sequentibus.
- 3 Florenti olim pro scutis aureis capiebantur, quod notandum est, ne quis decipatur in intellectu doctrina Bartoli, & aliorum in l. Paulus, ff. de solut.
- 4 Contractus dotis diligenter attendendus, dumque ritur in qua moneta dos solui, aut restitui debeat.
- 5 Si maritus aureos auri in specie recognoverit, eodem modo reddere tenetur.
- 6 Etiam si aureus sit taxatus, dotem in speciebus auri, vel eorum valore iuxta tempus matrimonii restituendam esse, fuit iudicatum. Contra, num. 10.
- 7 Maritus qui dotem exigere debebat in speciebus auri, sibi imputare debet, si alio modo exegerit.
- 8 Si dos fuerit promissa restitui in moneta imaginaria, admittitur distinctio bonitatis intrinseca monetæ & extrinseca.
- 9 Res in dotem data, quæ pondere, numero, vel mensura constant, mariti periculum sunt.
- 10 Reprobatur sententia Senatus Burdegalsensis, circa dotis promissam restitutionem in aureis taxatis, de qua num. 6.
- 11 Limitatur tamen, nisi promissio facta fuisset de aureis in eadem æstimatione restituendis.
- 12 Expenditur doctrina Bartoli in dicta l. Paulus, n. 10. de solut.
- 13 Necnon Pegrini consil. 13. n. 9. volum. 3.
- 14 Si conventum fuerit, quod ducati pro dote dati reddantur in eadem æstimatione, tunc æstimatio locum ducatorum obinet, & augmentum vel decrementum pertinet ad debitorem.

Maritus ab uxore plurimos census annuos dotis nomine receperat, & simpliciter quicquid de bonis & juribus suæ uxoris recepturus esset, ipsi ejusve hæredibus restituere promiserat. Inter cætera verò bona dotalia, plurimi reperiebantur annui reditus, quorum restitutio in scutis auri in auro ad signum Solis fieri debebat, prout in effectu maritus, debitoribus se redimere volentibus, sortem illorum annuorum redituum in scutis solaribus exegerat. Aucto postmodum, tempore restitutionis dotis, aureorum

Tom. I. Pars II.

Solis valore extrinseco, quærebatur utrum maritus liberaretur præstando valorem aureorum Solis in moneta currenti tempore restitutionis, ad valorem temporis receptionis; an verò ad valorem auctum tempore restitutionis teneretur, vel ad eisdem aureos in specie receptos.

Dixi distinguendum esse casum solutionis dotis promissæ, à casu restitutionis dotis, soluto matrimonio: Nam in primo casu, solutio fieri debet juxta modum, & formam in stipulatione contentam, veluti si promissi fuerint aurei, vel aurei Solis, aliæve certa monetæ species: aut verò promissio concepta fuerit in moneta imaginaria, & aliàs juxta regulas generales præcedentibus capitibus explicatas, ut bene per Senatum Pedemontanum ita judicari & observari testatur Thesaur. Jun. in d. tract. de monet. part. 2. n. 68. versic. Senatus tamen. Natt. consil. 454.

Sed si de dotis restitutione agatur soluto matrimonio, tunc favore dotis omne augmentum deberi, censet idem Thesaurus loco citato, versic. sed si agatur de dotis restitutione, asserens ita fuisse iudicatum ultima Februarii 1601. arque ita etiam decisum fuit per Senatum Neapolitanum apud Afflic. decis. 194. & in fortioribus terminis tradit Natt. consil. 37. ubi vult dotis restitutionem faciendam esse juxta valorem monetæ temporis, quo dos fuit constituta, non obstante pacto de restituendo in moneta currente tempore contractus; quod pactum dicit esse nullum in præjudicium mulieris, per text. in l. Attilicinus, ff. de pact. dotalib. & per alia jura per eum allegata. Ita etiam tenet Ioan. Raynaudi Avenionensis in tract. de monet. num. 9. ubi dicit maritum ad eundem valorem monetæ teneri, prout recepit: quod hoc modo explicat, videlicet ut maritus teneatur dotem restituere in florentis (hoc enim nomine olim aurei nuncupabantur, ut etiam advertit Natt. consil. 454. num. 2.) qui currebant tempore contractus & promissionis dotis, si reperiantur; vel si non currant, aut non reperiantur, debet solui de moneta argentea tunc currenti, ad valorem dictorum florentorum; aliàs si non reperiantur moneta alba, quæ illo tempore currebat, solvetur de valore hodie currenti, ad valorem tamen intrinsecæ bonitatis monetæ tunc currentis.

Verumtamen non ita generaliter resolui potest 4 proposita quæstio, sed diversimodè juxta casuum diversitatem judicandum esse, non est dubitandum: & contractuum tenorem diligenter hac in re, dum scilicet de dote agitur, inspiciendum esse monet Bald. consil. 213. volum. 5. & ea ratione omnes Doctorum contrarietates ad concordiam reducentur.

In primis enim si maritus aureos receperit in auro & ad signum Solis à debitoribus, ad aureorum in specie restitutionem, aut si facile reperiri nequeant, ad eorum valorem auctum cogendus videtur, cum solutio facta sit in certis speciebus: ergo in speciebus fieri debet restitutio; cum species receptas non fuisse æstimas supponamus, si inter 21. Cod. de jur. dotium. Et in his terminis loquuntur plurimi DD. qui eandem species, vel earum valorem auctum, solvendum vel restituendum esse asserunt, ut etiam notavit Menoch. consil. 49. num. 49. Ioan. de Aquil. in tractat. de potest. & utilis. monet. & in hoc casu ita fuit decisum apud Boët. decis. 327. ubi tres referuntur Doctorum sententiæ: sed tamen in ista residet Boëtius, quam veriolem, & magis communem testatur num. 9. Imò quamvis ipse in contrariam sententiam ire videatur, quando aureus est taxatus; tamen adversus illius opinionem fuisse iudicatum testatur, nempe aureos in specie deberi: num. ultimo, versic. maior pars Dominorum. Hoc etiam notat. Bald. consil.

consil. 213. Punctus talis est, volum. 2. Alios pro hac sententia citat Sola in tractat. de monet. cas. 50. n. 3. & in eodem casu consulit D. Lodov. Bellus consil. 102. num. 7. versic. ad secundum, & num. 8. nempe quia dos fuerat promissa & recognita in scutis Solis, & sic in certa specie pecuniarum: & consil. 177. n. 7.

Vnde cum in casu proposito redditum annuorum fors restituenda fuisset marito, ut domino bonorum dotalium, in scutis auri in auro ad signum Solis boni auri & legitimi ponderis, eoque modo maritus pecunias illas receperit; concludendum est ex supradictis, illum ad earundem specierum restitutionem fuisse obligatum. † Nec interest in qua moneta maritus solutionem receperit illorum capitalium; quia si minus recepit quam deberetur, aut cum creditoribus dotis pepigerit, sibi imputare debet, quia tenebatur eisdem species debitas recipere, & exigere, l. si extraneus. ff. de jur. dot. l. dotem à patre. ff. eod. tit. Fontanel. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. part. 2. num. 64.

8 Si verò dotis promissio, & subsequuta recognitio facta simpliciter fuerit in libris, aut alia moneta imaginaria; hoc casu militat omnes distinctiones superius allatae in precedentibus capitulis, de mutatione bonitatis intrinsecæ, vel extrinsecæ, quia tunc maritus est duntaxat debitor generis, seu quantitatis, absque relatione ad certam speciem: & in his terminis procedunt quæ tradit Purpur. in l. cum quid, num. 163. ff. si cert. petat. Menoch. dicto consil. 49. num. 49. Virgili. ad Afflict. dicta decis. 194. & probat text. in l. res in dotem 43. cum ibi notat. per DD. ff. de jur. dot. 9 † ubi dicitur quod res in dotem data, quæ numero, pondere, vel mensura constant, mariti periculo sunt: quia in hoc dantur, ut maritus eas ad arbitrium suum distringat; & quandoque, soluto matrimonio, ejusdem generis & qualitatis alias restituat ipse, vel ejus hæres: ubi dicit Bartolus, quod si dos data fuit in moneta antiqua, in illa fieri debet restitutio. Quod intelligendum ait, si postea esset variata moneta in materia; sed si eadem esset moneta, tamen valor crevisset vel decrevisset, hoc non inspicitur, nisi à tempore moræ.

10 Quod si maritus recepisset dotem sub certa taxatione florenorum auri, seu aureorum; & eo modo recognovisset, non teneretur nisi ad pretium taxatum. Bald. dicto consil. 213. volum. 5. & probatur per text. in dicta l. res in dotem, quia tunc maritus est tantum debitor illius quantitatis. Ioan. ab Aquila, dicto theorem. 8. versic. nisi aliter. Quidquid iudicatum fuerit per Senatum Burdegalensem, ut supra num. 6.

11 Nisi tamen maritus promississet restituere aureos, aut florenos auri in eadem æstimatione taxata, & conventa: tunc enim tempus contractus inspiciendum esset, ut paulò post, ex Alberto Bruno explicabimus.

12 Et hoc est quod voluit Bartol. in l. Paulus, num. 10. ff. de solut. dum dicit quod si mutuavi tibi, vel in dotem dedi centum libras in florenis, (hoc est in speciebus auri, ut supra explicatum est) idem est ac si dicerem, ego do tibi istos florenos in solutum pro centum libris; & ideo non possunt peti nisi centum libræ, sicut dicitur de re data in dotem æstimata; & sic videmus quod hoc casu Bartolus nullam facit differentiam inter contractum mutui, & contractum in vim cuius petitur restitutio dotis: † & in his terminis vera sunt quæ tradit Peregrin. consil. 13. num. 9. volum. 3. Albert. Brun. in tract. de augm. & diminut. monet. in 2. præsuppositione, num. 8. & 9. versic. aliquando

13 & quarto, † qui aliud dicendum existimat si conventum fuisset, ut ducati & aurei redderentur in eadem æstimatione conventa; tunc enim libræ censentur

æstimatæ per ducatos, seu florenos auri, qui propterea restituendi sunt per maritum, seu illius hæres in eodem numero quo fuerunt traditi; & damnum decremendi, vel lucrum augmenti valoris earum cedere debet commodo, vel incommodo creditoris, ut fusc comprobat & explicat Brun. in d. tract. limit. 8. num. 5. versic. secundo quartum, & num. 6. apud quem alii casus in dicta limit. 8. singulariter resoluuntur, æquiparando semper contractum mutui, & dotis.

CAPVT XVI.

Exactores Communitatum, si fuerint in mora solvendi creditoribus indicatis, an & quando teneantur ad augmentum aureorum superveniens; & utrum exactores possint lucrari componendo cum creditoribus Communitatis circa majorem aureorum valorem: & quid si Communitas debebat aliquid supplere, vel adimplere quod non adimplevit, utrum teneantur exactores ad majorem monetæ valorem supervenientem; an verò teneantur facere oblationem, & depositum pecuniæ.

SUMMARIUM.

- 1 Qui sunt illi exactores, qui cum pecunia sui domini negotiari prohibentur.
- 2 In quibus casibus exactores negotiari possunt, & componere cum creditoribus Communitatis super majori valore aureorum.
- 3 Quando exactor est debitor generis, potest componere & lucrari cum creditoribus Communitatis.
- 4 Exactor factis pluribus interpellationibus non satisfaciens, tenetur ad excrefcentiam monetarum.
- 5 Mora irregularis incurritur ipso iure favore minorum & Communitatum, absque aliqua interpellatione.
- 6 Mora regularis incurritur per interpellationes.
- 7 Oblatio non tollit moram iam incursum.
- 8 Ad impediendum cursum usurarum non sufficit oblatio, sed requiritur etiam depositum; sed ad impediendum onus solvendi augmentum monetarum, sola oblatio sufficit sine deposito.
- 9 Quando ex utraque parte contrahentes aliquid adimplere debent, inspiciendum est quis prior adimplere teneatur.
- 10 Mora cum mora non compensatur, quando agitur de obligationibus separatis.
- 11 Exceptionem non implementi opponere nequit, qui ex non implemento damnum non patitur.
- 12 Ab exceptione non implementi tacite recedi potest.

Dubium fuit aliàs, utrum exactores Communitatum teneantur ad solutionem majoris valoris aureorum, qui successu temporis creverunt in bonitate extrinsecæ, attento quod pecunias Communitatis præ manibus habuerunt, & ex illis negotiati sunt, & lucrum fecerunt; cum tamen ex obligationibus per eos præstitis tenerentur satisfacere creditoribus Communitatis: & sic ratione moræ videtur quod teneantur ad illud interesse augmenti monetarum erga Communitates.

Quæstio